

פרשת ויקהל התשפ"ה

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. שמות פרק לה פסוק כ - כט (פרשת ויקהל)

(כא) וַיָּבֹאוּ כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־נִשְׁאָו לְבָו וְכָל־אִשֶּׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת־תְּרוּמַת ה' לְמִלְאכַת אֹהֶל מוֹעֵד וּלְכָל־עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ: (כב) וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל־הַנָּשִׁים כָּל־נָדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָח וְנֹזֶם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל־פְּלִי זָהָב וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הֵגִיף תְּנוּפֶת זָהָב לֵה': (כג) וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר־נִמְצָא אֹתוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים וְעֹרֹת אֵילִם מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים הֵבִיאוּ: (כד) כָּל־מְרִים תְּרוּמַת כֶּסֶף וְנִחָשֶׁת הֵבִיאוּ אֶת תְּרוּמַת ה' וְכָל־אִשֶּׁר נִמְצָא אֹתוֹ עֲצֵי שִׁטִּים לְכָל־מִלְאכַת הָעֲבֹדָה הֵבִיאוּ: (כה) וְכָל־אִשָּׁה חַכְמַת־לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מַטְוֶה אֶת־הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאַרְגָּמָן אֶת־תוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ: (כו) וְכָל־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר לָבָן אֶתָּנָה בְּחֻמָּה טָווּ אֶת־הָעִזִּים: (כז) וְהַנְּשֹׂאִם הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֵּׁהָם וְאֶת אַבְנֵי הַמִּלֻּאִים לְאַפֹּד וְלַחֹשֶׁן: (כח) וְאֶת־הַבָּשָׂם וְאֶת־הַשֶּׁמֶן לְמָאֹר וּלְשִׁמּוֹן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: (כט) כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֹתָם לְהָבִיא לְכָל־הַמִּלְאכָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת בְּיַד־מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לֵה':

2. מדרש הגדול שמות פרק לה פסוק כב (פרשת ויקהל)

ויבאו האנשים על הנשים. מלמד שהיו הנשים מקדימין לאנשים. לפי כך זכו נשים שלאותו הדור יתר מן האנשים, שאלו נכנסו לארץ ואלו לא נכנסו.

3. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת פקודי סימן יא

דָּבָר אֶחָד, לֹא יִגְרַע מִצְדִּיק עֵינָיו. בְּשִׁעָה שֶׁבָּא מֹשֶׁה וְאָמַר לְיִשְׂרָאֵל, קָחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה (שמות ל"ה:ה'), שְׁמַחוּ שְׂמִיחָה גְדוֹלָה וְהֵבִיאוּ הַנְּדָבָה בְּשִׂמְחָה וּבְזִרְיוֹת. רָאָה מֶה פְּתִיב: וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים (שמות ל"ה:כ"ב), שֶׁהָיוּ דוֹחֲקִין זֶה עַל זֶה, שֶׁבָּאִין הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים בְּעֶרְבוּבִיָּא וּמִבִּיאִין הַנְּדָבָה, שְׂנֵאָמַר: וְכָל אִשָּׁה חַכְמַת לֵב וְגו' (שמות ל"ה:כ"ה), לְשָׁנֵי בָקָרִים הֵבִיאוּ הַכֹּל. וְכֵן פְּתִיב: וְהַמִּלְאכָה הִיָּתָה דָּיָם וְגו' (שמות ל"ו:ז'), וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר מִרְבִּים הָעָם לְהָבִיא (שמות ל"ה:ה'), לְהוֹדִיעַךָ כִּמָּה נִזְדָּרְנוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִלְאכַת הַמִּשְׁכָּן. לֹא־חָסַר שָׁנֵי יָמִים בְּקִשּׁוֹ חֲכָמֵי לֵב לְהָבִיא אֶת נְדָבָתָם וְלֹא יָכְלוּ. שֶׁפָּכַר בְּאֶמֶר, וַיִּצְוּ מֹשֶׁה וְגו' (שמות ל"ו:ו').

4. מדרש אגדה (בובר) שמות פרק לה פסוק כב (פרשת ויקהל)

[כב] ויבאו האנשים על הנשים. מה בא ללמדינו, כי אמרו ישראל במה יתכפר עון פריקת נזמי נשותינו ובנינו ובנותינו אשר נתנו לעשות אלהי זהב, וכיון שהקהילם משה, מיד באו האנשים על הנשים, והביאו חח ונזם לכפר על נפשותיהם: חח יכפר על מעשה ידם, ונזם יכפר על שמיעת אזנם, וכומוז הוא דפוס הרחם, ויכפר על מקורם, בשביל שלא נזהרו בדם נדה: ומפני מה מנה הכתוב תכשיטי חוץ, כגון חח ונזם, עם תכשיטי פנימי שהוא כומוז, אלא ללמדינו שכל המסתכל באצבע קטנה של אשה כאלו מסתכל במקום תורף:

5. שמות פרק לב פסוק א - ו (פרשת כי תשא)

(א) וַיֵּרָא הָעָם כִּי־בָשָׁשׁ מֹשֶׁה לְרַדֹּת מִן־הַקֶּהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּמָה עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכּוּ לִפְנֵינוּ כִּי־יָהָה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הָעֵלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לֹא יָדָעְנוּ מִה־הִיָּה לוֹ: (ב) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַהֲרֹן פָּרְקוּ נְזָמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי וְשִׁיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהֵבִיאוּ אֵלָי: (ג) וַיִּתְּפְּרוּ כָּל־הָעָם אֶת־נְזָמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל־אַהֲרֹן: (ד) וַיִּקַּח מֵיָדָם וַיַּצֵּר אֹתוֹ בַּחֲרֹט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֲגֹל מִסָּבָה וַיֹּאמְרוּ אֵלָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הָעֵלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: (ה) וַיֵּרָא אַהֲרֹן וַיִּכְּזֶם לִפְנֵי וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר תֵּג לֵה' מִקֶּר: (ו) וַיִּשְׁפִּימוּ מִמִּחֲרָת וַיַּעֲלֵוּ עֹלֹת וַיִּגְשׁוּ שְׁלָמִים וַיִּשָּׁב הָעָם לֵאמֹר וַיִּשְׁתּוּ וַיִּקְמוּ לְצַחֲקָם: פ

6. כתר יונתן שמות פרק לב פסוק ג (פרשת כי תשא)

ויסרבו הנשים לתת תכשיטיהן לבעליהן ומן יד פרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו לאהרן:

7. אבן עזרא הפירוש הקצר שמות פרק לב פסוק ג (פרשת כי תשא)

אשר באזניהם - באזני הנשים והבנים והבנות הנזכרים:

8. תורה שלמה שמות ל"ה:כ"ב. [סט] הערה 2

ובכת"י ב"מ לא' מהראשונים: ויבאו האנשים על הנשים, יחד בלב שלם, שלא יאמרו לאחר שנבנה המשכן, מה כח בנשים ליתן בלא דעתנו, וכן האשה לא תאמר מה כח באיש ליתן תכשיטים בלא דעתי, שכבר זכו בבזת מצרים לעצמן,

שנ' ושאלה אשה משכנתה ונמצא גזל והקב"ה שונא גזל, ועוד טעם אחר שלא נתן עיניו באשת חברו לפיכך באו כל ישראל ואמרו כל אחד ואחד איש ואשתו וזהו שאמר בלעם מה טובו אהליך יעקב.

9. רש"י שמות פרק לב פסוק ו (פרשת כי תשא)

לצחק - יש במשמע הזה גלוי עריות, כמו שנאמר (בראשית לט יז) לצחק בי,

10. פרקי דרבי אליעזר פרק מה

דן אהרן דין בינו לבין עצמו, אמר אם אני אומר להם תנו לי כסף וזהב, מיד הם מביאים, אלא הריני אומר להם תנו נזמי נשיכם בנשיכם ובנותיכם, ומיד הדבר בטל, שנאמר [שם ב] ניאמר [אלהם] אהרן פרקו וגו'. שמעו הנשים, (יט) ולא רצו, ולא קבלו עליהן לתת נזמיהן לבעליהן, (כ) אלא אמרו להם לעשות שקוץ ותועבה שאין בו פח להציל לא נשמע להם. ונתן להן הקדוש ברוך הוא שכרן בעולם הזה, (כב) שהן משמרות ראשי תלמידי יושר מן האנשים. ונתן להם שכר לעולם הבא, שהן עתידות להתחדש כמו ראשי תלמידי, שנאמר [תהלים קג, ה] המשביע בטוב עדיך וגו'. ראו הנשים שלא שמעו הנשים להם לתת נזמיהן לבעליהן, מה עשו, עד אותה השעה היו הנזמים באנניהם, (כג) כמעשה המצרים וכמעשה הערביים, פרקו את נזמיהם אשר באנניהם ונתנו לאהרן, שנאמר [שמות לב, ג] ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באנניהם. אשר באנני נשיהם אין כתיב כאן, אלא אשר באנניהם.

11. שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראת הצבאות אשר צבאו פתח אהל מועד: ס

12. תרגום אונקלוס שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

ועבד ית כירא דנחשא וית בסיסיה דנחשא במחזית נשיא דאתין לצלאה בתרע משכן זמנא.

He made the basin out of copper and its base out of copper, from the mirrors of the women who had come to pray at the entrance of the Tent of Meeting.

13. תרגום ירושלמי שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

ועבד ית כירא דנחשא וית בסיס דידיה דנחש בחזית נשיא צניעתא דהוון צניען בתרע משכן זמנא:

14. תרגום המיוחס ליונתן - תורה שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

ועבד ית כירא דנחשא וית בסיסיה דנחשא מן אספקלירי נחשא נשיא צניעותא ובעידן דאתון לצלאה בתרע משכן זמנא הוון קיימין על קרבן אדמותהון ומשבחון ומודן ומייבין לגובריהון וילדן בגין צדיקין בזמן דמדכן מן סואבות דמהון:

15. כתר יונתן שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

ויעש את הכיור של נחושת ואת בסיסו של נחושת מן מראות נחושת ובעת שבאות להתפלל בפתח אהל מועד היו עומדות על קרבן דמיהן ומשבחות ומודות ושבות לבעליהן ויולדות בנים צדיקים בזמן שמטהרות מן טומאת דמים:

16. רש"י שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

במראת הצבאות - בנות ישראל היו בגדן מראות שראות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עפבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן מפני שעשויים ליצר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים; כשהיו בעליהם יגעים בעבודת פרוך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל

(יט) : ולא רצו ולא קיבלו עליהם כו' לבעליהם. יש לפרש לא רצו להשתתף בעצמם ברצונם במעשה העגל. (ואפשר באמת הנשים לא נשתתפו בעגל כלל, וכמ"ש בויקרא רבה וכמה מקומות במדרשים נשי דור המדבר כשרות היו מהאנשים, וייתיישב קושיית התוס' ישנים ביומא [סז ב] שהקשו דלמא אמו אמו ממש מישראל ע"ש), וגם לא קבלו עליהם ליתן לבעליהם (אפילו דרך שאלה) שיתנו להם עצמם אותם לעגל כדמפרש ואזיל:

(כ) : אלא א"ל לעשות כו' לא נשמע להם. בא לבאר שלא מפני שחסו הנשים על תכשיטיהן לבדם לא רצו ליתנם לעגל לבעליהם, שהרי לנדבת המשכן נתנום כמ"ש [שמות לה, כב] ויבואו האנשים על הנשים וגו' הביאו חת ונזם טבעת עגיל וכומז (וכתב בספר המנהיג אבן הירחי הלכות ר"ח סימן מ"ג שבשביל שנתנום למשכן שהוקם בר"ח זכו לשמור ר"ח כדלקמן, וכ"כ הר"ד אבודרהם במוסף ר"ח בשם אגדה, ועיין רבינו בחיי ר"פ ויקהל על פסוק זה שהבליע זה בלשון הפר"א שהביא), אלא לעגל הוא שלא רצו ליתן כדמפרש ואזיל לעשות שקוץ כו':

(כב) : (כב) שהן משמרות ר"ח יותר מהאנשים. כמ"ש בירושלמי רפ"ד דפסחים ופ"ק דתענית ה"ו נשי דנהיגי דלא למיעבד עבידתא בריש ירחא מנהגא פי' מנהג נכון הוא, ועיין בפרש"י מגלה [כב ב] וברא"ש שם שהביאו זה מהפר"א והירושלמי וכן הרוקח סימן רכ"ח ושאר פוסקים (אבל בתוס' ר"ה [כג א] ד"ה משום כו' כתבו זה בשם רגילין לומר כו') [2]:

(כג) : כמעשה המצרים וכמעשה הערביים. ר"ל שהן קיבלו מנהג זה מן המצרים שהיו נוהגים כערביים שהן הישמעאלים שכתוב עליהן במקרא [שופטים ח, כד] כי נזמי זהב להם כי ישמעאלים הם (אבל בשאר כל האומות אין נוהגים האנשים לשום נזמים באנניהם רק הנשים, ועיין מש"ל ס"פ י"ד בהגה"ה אות ט' בס"ד):

ומשפחה, ומאכילות אותם ונוטלות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה, ומשדלתו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהן לידי תאנה ונזקקות להם ומתעברות ויולדות שם, שנאמר תחת התפוח עוררתיה (שיר השירים ח'), וזה שנאמר במראת הצובאות. ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשתו – להשקות ממים שבתוכו למי שקנא לה בעלה ונסתרה; ותדע לה שהן מראות ממש, שהרי נאמר ונחשת התנופה שבעים כפר וגו', ונעש כה וגומר, וכיור וכנו לא הזכירו שם, למדת שלא היה נחשת של כיור מנחשת התנופה, כך דרש רבי תנחומא, וכן תרגם אנקלוס במחזית נשיא והוא תרגום של מראות, מירוריי"ש בלעז. וכן מצינו והגליונים (ישעיה ג') – מתרגמין מחזיתא: אשר צבאו – להביא נדבתו:

17. מזרש הגדול שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

ויעש את הכיור נחשת. במראת הצבאת. ר' אליעזר אומר בוא וראה נשים צדקניות שבדור מה עשו, מלמד שכל אחת ואחת הביאה מראה אחת של נחשת כדי שיהיה להן שם בפני עצמן. באותה שעה דן משה רבינו בינו לבין עצמו מה אני עושה במראות הללו אלא מתוך שנעשו לבדיקה מתחלה יהיו לבדיקה בסוף. תדע לך שהרי אשה בודקת עצמה במראה שלה ומיתקנת בה, וכן הוא בודק בה ומתקנה שאם שטת תחת אישה ולא נודע אם נטמאת או לא נטמאת והיא אומרת טהורה אני ולא קלקלתי עצמי אומרים לה היבדקי במראה זו. הדא היא ולקח הכהן מים קדשים בכלי חרש (במדבר יז'), תנא חצי לוג מים מן הכיור. אם טהורה היא פניה מזהירות ואם לאו פניה מוריקות והן אומרים לה ריקה אלו בדקת עצמך במראה ביניך לביניך לא הוצרכת ליבדק בפרהסיא. או לאותה בושא או לאותה כלמה.

18. אבן עזרא הפירוש הארוך שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

וטעם הצובאות כי משפט כל הנשים להתיפות לראות פניהם בכל בקר במראות נחשת או זכוכית לתקן הפארים שעל ראשיהם, הם הנזכרים בספר ישעיה (א-ב), כי מנהג ישראל היה כמנהג ישמעאל עד היום. והנה היו בישראל נשים עובדות השם שסרו מתאות זה העולם, ונתנו מראותיהן נדבה, כי אין להם צורך עוד להתיפות. רק באות יום יום אל פתח האהל מועד להתפלל ולשמוע דברי המצות. וזהו אשר צבאו פתח אהל מועד, כי היו רבות. ...

19. בכור שור שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

במראת הצבאת: שהיה נתון בין אוהל מועד ובין המזבח, משוך מעט כלפי צפון, כדי שתראנה אותו הנשים הצובאות, ויהא נזכר להנה משמש משקין הסוטות, כדכתיב "[ולקח הכהן] מים קדושים בכלי חרש", ומתרגמין: "מי כיור במאן דחסף", ונוסרו במראות במקום ראייתן.

20. רבי אברהם בן הרמב"ם שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

במראת הצבאת. "מראות" (כמשמען) "מראיא" (בערבית) שהנשים רואות בהן את פניהן בשעת הקישוט: הצבאת. העובדות (כלומר הנשים) שנדדו ממשכנותיהן ונדדו לעבודה כמו שיעזבו הצבאות את משכנותיהם ויסעו אל מקום מלחמתם; וטעם שני (הנשים) שנלחמו בתאותן מלחמת הנפש ונטו אל הפולחן והעבודה; ופירוש שני זה יספיק לו הפירוש הראשון לפי שהוא תכליתו של פירוש הראשון; וכאשר נעתקו אל הפרישות שברו את מראותיהן לפי שלא היה להן (שוב) צורך בהן והקריבו אותן והחליפו הכלים המוכנים להשגת התאוה והתענוג של העולם הזה לכלים דתיים מוכנים לעבודה לו יתעלה: אשר צבאו. אשר נפרדו ממשכנותיהן לעבודה לפני פתח אהל מועד, ואולי היו אותן המראות של נחושת או של ברזל מצופות נחושת ומן הנחושת שלהן נעשו הכיור וכנו:

21. דעת זקנים מבעלי התוספות שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

במראת הצבאת. כדי שיראו אותו הנשים לכך היה נתון בין אהל מועד למזבח משוך כלפי צפון ויראו משם סוטה שותה ונוסרו על ידי כן:

22. מושב זקנים שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

במראות הצובאות. פרש"י במראות ממש כו', ומה שפי' שהיה משה מואס בהם, אף על פי שקבל מידם כומז שהוא מאוס יותר מזה. וי"מ במראות הצובאות. לאו אעשייתו קאי אלא אמקום נתינתו שנתן אותו מהלאה למזבח לצד צפון, כדי שיראו אותו נשים הצובאות אל פתח אהל מועד, ויתנו אל לבן השקאת הסוטה שהוא ממימיו. וי"מ דלכך נעשה הכיור ממראות לפי שכהן המקריב את קרבנה של אשה היה צריך להקריבה לשמה, ואסור להסתכל בפניה, ולכך נעשה הכיור כמו מראה הנשים עומדת אצל הכיור ומסתכלת בו והכהן מסתכל בכיור ומכירה (ומכיר). וי"מ דלכך הקפיד משה במראות הצובאות שהוא על הכיור בין ההיכל ובין המזבח, ופתח ההיכל היה פתוח וכשנכנס כהן גדול לפניו ועובד העבודה הוא בתוך המראות וישראל שהיו בעזרה רואין כל עבודת כהן שעושה, על ידי המראות

וכאלו היה לפנים, ומאי אהני הך דכתיב (ויקרא ט"ז י"ז) וכל אדם [לא יהיה באהל מועד] בבואו לכפר בקדש, כיון שהיו רואים אותו ודמותו ועבודתו תוך המראות, ולכך הקפיד משה. וי"מ לכך הקפיד משה, לפי שממנו היו הכהנים מקדשים ידיהם ורגליהם ושוחים לתת ידיהם על רגליהם, ונראה כאלו היו משתחווים לבבואה שלהם ולדמותם הנראית תוך המראות:

23. כלי יקר שמות פרק לח פסוק ח (פרשת ויקהל)

ויעש את הכיור נחושת ואת כנו נחושת במראות הצובאות. פירש רש"י שהכיור נעשה מן מראות הנשים וכו'. ויש שני טעמים בדבר למה נעשה הכיור מן מראות של הנשים, טעם אחד הוא לפי שמן הכיור היו משקין הסוטות על כן היו הנשים מסייעים בעשיית הכיור להודיע כי המה בחזקת כשרות ורוצים בבדיקת הכיור אחר שיוודעים בעצמם כי צנועות המה. ונתנו דוקא נחושת לפי שנאמר (ירמיה ג ג) ומצח אשה זונה היה לך, וכתיב (ישעיה מח ד) ומצחך נחושה. וידוע שאין קטיגור נעשה סניגור לכך נתנו נחושת כי בזה הורו שלא היתה מצחם נחושה. טעם שני הוא, שהמראות הם כמים של כיור המראים פנים לפנים כמו כן המראות מראים פנים לפנים כי כמו שהמראות מגידין לה אם היא יפת תואר או כעורה כך מי הכיור מגידין ומפרסמים אם זנתה או לא ואם היא כשירה במעשיה:

ונראה שנקט הצובאות כי הנשים העמידו צבאות רבות במצרים, והיו אומרים כסבורים שלא שלטו בהם המצרים שהרי בעליהן היו מעונים בעבודת פרך הממעטת הפריה ורביה ובודאי מן המצרים נתעברו, על כן רצו לגלות צדקתן, כי בעבור שהעמידו צבאות רבות על כן הוצרכו לגלות טהרתם והביאו אותן מראות שעל ידיהם העמידו אותן הצבאות כדי לעשות מהם הכיור, כאילו אמרו הביטו וראו ובחנונו בזאת אם העמדנו אותן צבאות בטהרה או לא כי הכיור נעשה לבדוקן כסוטות: ואמר אשר צבאו פתח אוהל מועד, ועדיין האוהל מועד לא נעשה, על כן פירשו שזה אוהל מועד של משה עיין בראב"ע וכן ברבינו בחיי. ולי נראה שמדבר הכל בצניעות הנשים כמו שנאמר (בראשית יח ח) הנה באוהל, פירש רש"י צנועה היא, כך אותן צבאות שהעמידו צבאו פתח אוהל מועד רצה לומר באוהל שלהם. ומה שנקט פתח לפי שנאמר בזונה ותשב בפתח עינים (שם לח יד) על כן אמר בצניעות פתח אוהל. ונקט מועד כי שם נועדו יחדיו עם בעליהן אשר היו כל היום בשדות כי לשון מועד הוא, הבאים ממקום אחר להתוועד במקום זה:

24. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף מח עמוד א

(סימן כפ"ה נפשי"ה דחציב"א נכיס"א דאומנ"א) מיתבי פפה שהיה טמא מדרס ונתנתו לספר טהור מן המדרס אכל טמא (מצע מדרס) אימא נתנתו וכרכתו.

25. קובץ שיטות קמאי מסכת סנהדרין דף מח עמוד א

כפה שהוא טמא מדרס ונתנו על הספר - טהור מן המדרס - פי' בגד שמשימה על ראשה. [הערוך ערך כפה ב]. [הערוך]

26. שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קמז סעיף א

אסור לאחז ספר תורה ערם, בלא מטפחת. {הגה: יש אומרים דהוא הדין שצ"ל כתבי קדש (אגדה ותוס' פ"ק דשבת), ולא נהגו כן, וטוב להקמיר אם לא נטל ידיו; ובספר תורה, אפילו בכהאי גוונא אסור (דברי עצמו אגדה).} גדול שפאותם שיקראו בתורה, גולל; ורגילים לקנותו בידים יקרים, לחבב המצוה. {הגה: יש אומרים אם המעיל בצד אחד פשתן ובצד אחד משי, צריך להפך המשי לצד הספר ולגלל (מדרכי סוף מגלה), ולא נהגו כן (בית יוסף סי' קכ"ג).} ואין לגלל במפה הקרועה, אם יש לו אחרת (מהרי"ל). ואין לעשות מפות לספר תורה מדברים ישנים שנעשו בהם דבר אחר לצד הדיוט, ועין לקמן סי' קנ"ג (אגדה מס' מנחות ותשובת מהרי"ל סי' קי"ד ובית יוסף ורשב"ץ).

27. מגן אברהם סימן קמז ס"ק ה

מדברים ישנים. כתוב בט"ז ב"ד סי' רפ"ג/רפ"ב/ תשמיש דתשמיש שרי עכ"ל ומיהו בתשו' מהרי"ל סי' קכ"א כתב דאף פרוכת אסור לעשות מדברים ישנים ופרוכת שלנו תשמיש דתשמיש הוא כמ"ש סי' קנ"ד סי' ו' ובתוס' פ"ב דמגילה אי' כלים שנעשו מתחלתו להדיוט אין עושין אותן לגבוה אבנים וקורות שחצבו מתחלה להדיוט אין בונים אותן בהר הבית וכתב הרמב"ם ספ"א מה' ב"ה משמע דאפי' הם חדשים כל שנעשו להדיוט אסור ומיהו העולם נוהגים לעשות אפי' מישנים וכמ"ש מהרי"ל ונ"ל דס"ל דבה"מ שאני ועוד נ"ל דוקא כמות שהן אסור להשתמש בהן אבל אם שינה צורתן ועש' מהן כלי אחר שרי דהרי הכיור נעשה ממראות הצובאות ואף על גב דמזבח בעי' עצים שלא נשתמש בהם הדיוט י"ל דמזבח שאני וכ"מ בגמ' ועיין בילקוט דמגילה ועוד דהרי הקרבנות קרבי' מבהמות שנשתמש בהם הדיוט: